

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
АБАЙ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЖАРАТЫЛЫСТАНУ ЖӘНЕ ГЕОГРАФИЯ ИНСТИТУТЫ
ЕЛТАНУ ЖӘНЕ ТУРИЗМ КАФЕДРАСЫ

«Бекітілді»
Абай атындағы ҚазҰПУ Ғылыми
Кенесінің отырысы
Ғылыми Кеңес төрағасы /
«Утверждено»
на заседании Ученого Совета
КазНПУ им.Абая
Председатель Ученого Совета
Ректор Т.О. Балыкбаев
Протокол № 1 от «28» 2017
отдел

ЭЛЕКТИВТІ ПӘНДЕР КАТАЛОГЫ
Мамандық 6М060900 – «география»

2017 – 2018 оқу жылы

Авторлары: г.ғ.д., профессор – Абдиманапов Б.Ш.
г.ғ.к., аға оқытушы - Боранкулова Д.М.

Алматы
2017

Академиялық дәрежесі: жаратылыстану ғылымдарының магистрі

№ п/п	Пәннің атауы	Пәннің мақсаты және қысқаша мазмұны	Негізгі бөлімдер	Кр. саны	Сем.	Пререквизиттер	Постреквизиттер	Пәнді оқытудан күтілетін нәтижелер (студенттердің игеретін білімі, шеберліктері, дағдылары және құзыретіліктері)
1	Географияның теориясы мен методологиясы	«Географияның теориясы мен методологиясы» пәні географ мамандардың теориялық дайындығын қортындылайтын пән. Пәннің мазмұнында география ғылымының теориялық және әдіснамалық мәселелері, ғылыми білім иерархиясы, әлемнің ғылыми және географиялық бейнесі, географиялық ғылыми тіл, түсінік, заңдар мен заңдылықтар және теориялық білімді жүйелеу мәселелері қарастырылады. Пәннің мақсаты: болашақ ғалым-зерттеушілердің география ғылымының дамуы, оның заңдары мен заңдылықтары, теориялары және географиялық зерттеу әдіснамалары туралы түсініктерін қалыптастыру болып табылады.	География ғылымдарының теориялық және әдіснамалық мәселелері Қазіргі географиялық ғылымның даму тенденциялары	3	3	Ғылымның тарихы және философиясы. Ғылыми зерттеулерді ұйымдастыру және жоспарлау. Географиядағы үлгілеу және болжам жасау	Географиялық білім берудегі инновация, География ғылымының қазіргі парадигмасы	География ғылымының объектісі мен пәнін, география ғылымы жүйесінде бағдарлана алады, географиялық заңдар мен заңдылықтарды, қазіргі география ғылымдарының проблемалары мен оны шешу жолдарын біледі. Географиялық зерттеу жұмыс түрлерін ұйымдастыра алады. Географиялық білімдерін практикада қолдана алады. География ғылымын экологияландыру, ізгілендіру және әлеуметтендіру үрдісіне сипаттама бере алады. Географиялық зерттеулердің әдістемесі мен әдіснамалық тәсілдерін меңгереді
	Конструктивті (құрылымдық) географ	Пәннің мазмұнында зерттеу әдістерінің мәні, конструктивті географияның нысаны мен пәні, және әлемдегі географияның мазмұны мен қызметі қарастырылады. Пәннің мақсаты – конструктивті географияның негізімен таныстыру, оның адам іс-әрекетінің түрлі салаларында қолданбалық мүмкіндіктерін көрсету болып табылады.	Конструктивті географияның теориялық негіздері Конструктивті-географиялық жұмыстардың тәсілдері мен әдістері					Конструктивті географияның нысаны мен пәнін, географиялық зерттеу әдістерінің мәнін, өзгермелі әлемдегі географияның мазмұны мен қызметін біледі. Конструктивті географияның тәсілдері мен әдістерін пайдалана алады. Географиялық білімдерін практикада қолдана алады.
	Қолданбалы	«Қолданбалы ландшафтану»	Методологиясы, негізгі	2	3	Жалпы жертану,	Табиғи-	Қолданбалы

	ландшафтану	ландшафтандудың бір бағыты. Пәннің мақсаты – табиғи ресурстарды қолдану және аумақты игерудегі әр түрлі физикалық-географиялық жағдайды кеңістік-уақыттық бағалау. Кіріспе. Қолданбалы ландшафтандудың мақсаты мен міндеттері, пәні, нысаны. Ландшафтық талдаудың әдістері мен ұстанымдары және оларды жобалаудың әр түрлі кезеңдерінде қолдану. Табиғатты пайдаландудың түрлері және ландшафт құрылымы қайта қалыптасуының техногендік әрекет факторы. Қолданбалы ландшафттық жұмыстардың инвентаризациялық кезеңі. Табиғат пен қоғамның өзара қарым-қатынас нәтижесі ретінде геожүйені бағалау. Геожүйені қарапайым және интегралды бағалау. Жобалау-жоспарлау жұмыстарын бағалаудағы экологиялық – ландшафтық қайта өңдеу. Қолданбалы ландшафтық жұмыстарды орындаудағы тиімді және болжау кезеңдер. Қолданбалы ландшафтық зерттеулер (агроландшафтық, ландшафтық-мелиоративті және ландшафтық-инженерлік, ерекше қорғалатын аумақтарды ландшафттық-рекреациялық және ландшафтық). Табиғи жағдай мен ресурстарына талдау. Аумақты кешенді бағалау бағалаудың нәтижесі мен жиыны (синтезі).	ұғымдар және тәсілдер. Қолданбалы ландшафтық жұмыстардың кезеңдері, әдістері мен тәсілдері. Кешенді аумақтық ұйымдастыру – қолданбалы ландшафтандудың басты бағыттары			Геология, Палеогеография, Экология және тұрақты даму, Ландшафтанду, Табиғи-аумақтық кешенді жүйелі талдау	техногендік жүйелердің геоэкологиялық аспектілері, Ғылыми зерттеулерді картографиялық қамтамасыз ету, Географиядағы үлгілеу мен болжам жасау, Географияны теориялаудың методологиялық проблемалары, Табиғи-антропогендік жүйедегі географиялық болжам жасау	ландшафтандудың ұғымдары мен теориялық және методологиялық тәсілдерін, қолданбалы ландшафтық жұмыстарды орындауда әдістер мен қабылдауларды, қолданбалы ландшафтық зерттеулердің негізгі бағыттарының ерекшеліктерін біле алады. Қолданбалы ландшафтандуда тәжірибелік міндеттерді шешуде методологиялық тәсілдерді қолдана алады. Әр түрлі деңгейдегі қолданбалы бағыттағы зерттеулерге әдістерді қолдана алады
	Географиядағы	«Географиядағы үлгілеу және	Негізгі түсініктер мен					Табиғи ортаның жағдайына

	болжау	<p>болжам жасау» пәнінің мақсаты магистранттарды географиядағы үлгілеудің методологиялық негізі болып саналатын үлгілеудің принциптерімен таныстыру.</p> <p>«Географиядағы үлгілеу және болжам жасау» пәнінің негізгі міндеттері:</p> <ul style="list-style-type: none"> - магистранттарды зерттелетін географиялық нысандардың сипаты мен қасиеттері туралы білім көздерін алу үшін әртүрлі үлгілеу негізінде алынатын компьютерлік тәжірибелерді жоспарлауға үйрету; - статистикалық мәліметтерді өңдеу арқылы үлгілерді құрастыру; - магистранттарды үлгілеудің әртүрлі әдістерімен және болжам жасаудың құрылымдарымен, геожүйенің дамуымен таныстыру; - қалаларды, тұрғылықты нысандармен және өнеркәсіптік кешендерді үлгілеудің теориялық-қолданбалы негіздерімен таныстыру; - әлеуметтік-экономикалық үрдістердің үлгілерін құрастыруды үйрету; - географиялық жүйелерді үлгілеуге байланысты әртүрлі ақпарат көздерінің мәліметтерін соның ішінде нормативтік-құқықтық, картографиялық, электрондық және қажеттік ақпараттарды кеңінен қолданудың жолдарын үйрену. 	<p>ұғымдар</p> <p>Географияда қолданылатын үлгілеу түрлері</p>					<p>баға берудің міндеттері мен проблемаларын, «қоғам-табиғат» үлгілеу жүйесін түсінуді, үлгілеудің математикалық түрлерін ажырата білу</p>
2	Географиялық ортаның құрылысы мен	Пәннің мақсаты географиялық ортаның құрылысы мен дамуының заңдылықтары	Географиялық ортаның құрылысы, қызметі және заңдылықтары	2	3	Жалпы жертану, Геология, Палеогеография,	Табиғи-техногендік жүйелердің	Географиялық ортаны және оның құрам бөліктерін қалыптастыратын процестер

<p>дамуының заңдылықтары</p>	<p>туралы теориялық білімдерін жетілдіру. «Орта» категориясы географиялық ғылымда: ұғымдық-терминологиялық талдау. «Географиялық орта» туралы ілімнің дамуы. Географиялық орта құрамбөліктерінің өзара байланысы. Географиялық ортаның құрылысы мен дамуындағы жылу және су айналымының ролі. Географиялық ортаның функционалдық модификациясы.</p>				<p>Экология және тұрақты даму, Табиғи-аумақтық кешенді жүйелі талдау</p>	<p>геоэкологиялық аспектілері, Ғылыми зерттеулерді картографиялық қамтамасыз ету, Географиядағы үлгілеу мен болжам жасау, Географиялық білім берудің инновациялары, Географияны теориялаудың методологиялық проблемалары, Табиғи-антропогендік жүйедегі географиялық болжам жасау</p>	<p>туралы біле алады және меңгереді. Жердің географиялық заңдылықтарының себеп-салдарларын түсінеді. Меңгерген білімдерін күнделікті және кәсіби өмірде қолдана білу</p>
<p>Геожүйе математикалық үлгілеудің нысаны ретінде</p>	<p>«Геожүйе математикалық үлгілеудің нысаны ретінде» курсы Жердің ландшафтық сферасы адамзаттың табиғи және табиғи-антропогендік ортасы ретінде жүйелі түсінікті қалыптастыруға, геоэкологиялық дүниетанымды қабылдауға, табиғи кешен құрамбөліктерінің өзара әрекеті мен әсерлесуін және адам мен табиғаттың өзара байланысын түсінуге бағытталған. Болашақ магистрлер табиғи ортаны ландшафтық әдістермен зерттеуді игеруі тиіс және оның экологиялық жағдайын баға беру қажет. Сонымен қатар курс географиялық үлгілері қызметіне байланысты геожүйені үлгілеу туралы түсінікті қалыптастыру.</p>	<p>Табиғи аумақтық кешен тұжырымдамасы Ландшафтанудың жүйелі парадигмасы Геожүйенің экологиясы мен динамикасы Ландшафтанудың геоэкологиялық тұжырымдамасы Ландшафтық үлгілеу және картографиялау</p>					<p>Табиғи-аумақтық кешеннің қалыптасуы мен даму факторы, олардың негізінде аймақтық және жергілікті деңгейлерді бөлу, антропогендік ландшафтың алуантүрлілігі туралы түсініктің болуы, геожүйені үлгілеудің ерекшелігін біле алады. Геожүйенің қасиеті мен қызметіне табиғи құрамбөліктердің әсерін талдауды, шаруашылық іс-әрекетінің бағыты мен антропогендік ландшафт сипатына байланысты нақтылауды меңгереді. Табиғи-аумақты кешенді картографиялау және жіктеу дағдысын игереді. Табиғи кешен құрамбөліктерінің өзара әрекеті мен әсерлесуін және адам мен табиғаттың өзара байланысын түсіне алады</p>
<p>Ғылыми жобаларды басқару</p>	<p>Курстың негізгі мақсаты - жобаларды құрастыру мен жүзеге асыруға қатысты факторларды нақты талдау іс-</p>	<p>Жобаларды басқару негіздері Жобаларды құрастыру Жобаларды басқару</p>	<p>3</p>	<p>3</p>	<p>Жалпы жертану, Геология геоморфология негіздерімен</p>	<p>Табиғи-техногендік жүйелердің геоэкологиялық</p>	<p>Жобаларды басқарудың қазіргі әдіснамасын білу, түсіну. Пәннің құрылымын, аймағын, мақсатын</p>

		дағдысын қалыптастыру. Жобаларды басқарудың мәні мен қажеттілігі; Жоба жүйесін талдау және жобаның әрбір кезеңдеріндегі мазмұндары; қызмет жүйелері (жоспарлау, бақылау, талдау, мониторинг, бағалау және т.б.) және жүйелер бойынша (басқару сапасы, уақыт мөлшері, тәуекелдік және т.б.) жоба жүйесінің негізгі кезеңдері бойынша инвестициялық мүмкіндіктері	қызметтері Жобаларды басқарудың жүйелері			Палеогеография, Рекреациялық география, Ғылыми зерттеулерді жоспарлау және ұйымдастыру	аспектілері, Ғылыми зерттеулерді картографиялық қамтамасыз ету, Географиядағы үлгілеу мен болжам жасау, Географиялық білім берудің инновациялары, Географияны теориялаудың методологиялық проблемалары, Табиғи-антропогендік жүйедегі географиялық болжам жасау	анықтайды, жобаның жеке жоспарының негізгі құрлымының дағдысын меңгереді
Геожүйенің тұрақтылығы мен күйін бағалау	Пәннің мақсаты – әр түрлі табиғи және антропогендік әсерлерден геожүйенің және оның құрамбөліктерінің тұрақтылығы мен күйін бағалаудың теориялық негізін оқу. Пәннің міндеті - геожүйе және оның құрамбөліктерінің тұрақтылығы мен күйін бағалаудың әдістері мен теориялық негізін зерделеу. Әр түрлі техногендік әрекеттерден геожүйе тұрақтылығын бағалау туралы қазіргі ұстанымдарды талдау. Геожүйе туралы ілімнің қалыптасу тарихы мен дамуы. Геожүйе құрылымы мен қасиеті.. Геожүйенің тұрақтылық механизмі. Геожүйенің антропогендік өзгеруі	Теорияның мәселелері Абиотикалық геожүйенің тұрақтылығы Тірі организмдердің қатысуымен геожүйенің тұрақтылығы					Ландшафт туралы ілімде қазіргі географияның негізгі теориялық және методологиялық мәселелерін, табиғи-антропогендік ландшафт туралы ілімін меңгеруі; далалық және камералды ландшафтық зерттеулерден алған білімдерін мен дағдылары қалыптастырады. Ландшафтық қабық туралы теориялық білімдер жүйесін қалыптастыру, табиғи аумақтық және антропогендік ландшафтарды кешенді зерттеулердің дағдыларын меңгереді. Жергілікті және аймақтық деңгейдегі геожүйенің кеңістік-уақыттық ұйымдасуының заңдылықтары мен заңдарын, негізгі ұстанымдарын, ландшафтары, табиғи-антропогендік геожүйенің жіктемесі мен негізгі типологиясын біле алады. Меңгерген	

3	Жаратылыстану пәндерін оқытудың технологиясы	Мазмұны педагогикалық іс-әрекетті мен педагогикалық шеберлікті қалыптастырумен, жан-жақты дамыған және бәсекеге қабілетті тұлға болып қалыптасуында тәрбие және білім берудің мәнін түсіну, оқу үдерісінде магистранттың құзыреттілігін дамыту және оқытудың қазіргі технологиялар мүмкіндіктерін, білім беруде инновациялық тәсілдерін жүзеге асыруға байланысты мәселелерді қамтиды.	Географияны оқытудың жалпы мәселесі Географияны оқыту технологиясы	2	3	Педагогика, Психология, Жаратылыстану, Географияны оқытудың әдістемесі, Мектеп географиясының негізі, Жаратылыстану және географияны оқытудың әдістемесі.	Географиядағы үлгілеу және болжам жасау, ГАЖ-технологияларды пайдалану, Педагогика философиясы мен методологиясы, География білімі мен ғылымының теориясы және әдіснамасы, Географияның ғылым ретінде даму кезеңдері, География ғылымының қазіргі парадигмасы, Қазіргі географиялық білім берудегі инновациялар	Жаратылыстану - ғылыми білім беру құрылымы мен мазмұнын, жаратылыстану ғылымдары оқу-әдістемелік жіктелуі; проблемалық-бағдарланған оқыту географиясын жүзеге асыру; жаратылыстану оқыту жүйесінің, дидактикалық мүмкіндіктері мен функциялары, құралдарын біледі
	Орта арнайы оқу орындары мен жоғары оқу орындарында географияны оқытудың технологиясы	Мақсаты: магистранттарды оқытудың инновациялық технологиясының тұжырымдық негізін, оқытудың әдіснамалық ұстанымдарын, педагогикалық технологияның заманауи үлгілерін және оны географияны оқытуда қолдануға үйрету. Міндеттері: география пәніне (ғылымына) деген мотивациясын (қызығушылығын), оқу іс-әрекетінде белсенділігін қалыптастыру және тұлғаның әлеуметтенуін қамтамасыз ету; білім алушының шығармашылық және танымдық қабілетінен тыс, потенциалдық өзіндік даму қабілеті мен дамуын қамтамасыз ету; әрбір білім алушының мүмкіншілігі, қызығушығы мен қабілеттілігіне сәйкес білім беру қажеттілігін қамтамасыз ету үшін географияны оқытудың жүйесін құру; географияны оқыту						Әр түрлі географиялық салаларда, орта арнайы оқу орындары мен жоғары оқу орындарында география пәнін оқытудың әдістемесін, инновациялық технологияларды қолдана білу

		технологиясын игеру арқылы оқу-тәрбие үдерісімен бірлесе жүру; функционалдық сауаттылықты қалыптастыру.						
Геодинамикалық процестер мен табиғи апаттар	Пәннің мақсаты – магистранттарға геодинамикалық процестер, оларды болжау әдістері мен салдарларын үлгілеу, олардан қорғану шаралары мен әдістері туралы білімді қалыптастыру.	Геодинамических процестердің табиғаты Көрініс беру периодтылығы. Табиғи ортадағы геодинамикалық процестер. Апаттар және қауіп-қатер теориясы	2	3	Геология, Геоморфология, Рекреациялық география, Метеорология, Табиғи-аумақтық кешенді жүйелі талдау	Табиғи-аумақтық кешенді кеңістік-уақыттық ұйымдастыру, Табиғи-антропогендік жүйелерді географиялық болжам жасау, Қазақстан табиғаты туралы ілім, оршаған ортаға әсерді бағалаудың қазіргі заманғы теориясы мен практикасы	Геодинамикалық процестердің қалыптасу себептерін; қауіпті табиғи процестерді болжау әдістерін біле алады. Қауіпті табиғи құбылыстардың қарқындылығын анықтауды меңгереді. Қауіпті процестердің қарқындылығын әдістермен анықтау және қорғану шараларын нақтылауға дағдыланады	
Табиғи апаттар және тәуекел географиясы	Табиғи апаттар және тәуекел географиясы. Төтенше жағдайлардың алдын-алу және салдарын жоюды ұйымдастыру. Әлемде жаһандық қауіп-қатерлер мен жер бетіндегі төтенше жағдайлар. Биологиялық және әлеуметтік қауіптер және тәуекелдер. Агроклиматтық қауіптер мен тәуекелдер.	Табиғи факторлардың тәуекелдер ретінде қауіпі Табиғи қауіптің жіктелуі. Табиғи қауіпті басқару.					Табиғи апаттар және тәуекел географиясын білу, табиғи апаттарды жүйелеуді, табиғи, табиғи-техногенді қауіп-қатерлердің шығу салдарын меңгереді	

Кафедра меңгерушісі, г.ғ.д., профессор

Б.Ш. Абдиманапов